

Kijk op de praktijk een tweeluik

Marilene de Zeeuw

is klinisch psycholoog en supervisor Vereniging Cognitieve Gedragstherapie. Zij is werkzaam bij Rijnstate Ziekenhuis Arnhem. Daarnaast is zij hoofddocent bij Klinisch psycholoog K&J opleiding Rino Groep en IMH Nederland - onderdeel van Cayo.

Ha Paulien,

Ruzie tussen ouders in de spreekkamer of tijdens je huisbezoek met een kleintje erbij. Niets maakt ons hulpverleners zo ongemakkelijk. Vaak schiet je direct in een structurerende reflex: hup, ouders moeten stoppen met ruzie maken, want ruzie maken waar een kind bij is, is slecht. En als dat ons niet lukt, geeft het ons een ongemakkelijk gevoel: wat voor voorbeeld zijn we? Nu zijn we medeplichtig aan het geruzie. Ik voel altijd een kleine hartverzakking als stemmen harder gaan klinken en ouders in die tunnel belanden waarin ze alleen nog maar met elkaar bezig zijn. Herken jij dit? En oh ja, ik schreeuw zelf ook wel eens in de nabijheid van m'n kind. Dat is soms realiteit, ook in mijn gezin.

Hoi Marilene,

Thuis een keertje uitbarsten: wie kent dat niet? Ik in ieder geval wel. Mega schuldig voel ik me later en ik weet dat het dan echt zaak is om de kinderen gerust te stellen en te laten zien dat de vrede weergekeerd is. Maar in de spreekkamer hebben we als professionals een heel andere rol. Ik ben me er altijd van bewust dat een kind de pijn tussen zijn of haar ouders ook mee

krijgt. Ruzies tussen ouders zijn belastend voor het kind. Maar onze rol als professional zou niet die van ruzie-stopper, maar die van ruzie-begrijper moeten zijn. We kunnen immers beter leed verlichten door woorden te geven aan wat er echt speelt in de spreekkamer. Woorden die voor ouders helpend zijn om de last op de schouders van het kind te verminderen. Best moeilijk, want ik krijg ook een lichte hartverzakking van agressief gekibbel.

Ik denk nu aan een gezin uit mijn praktijk, waarbij tijdens het gesprek met de ouders hun peuter met speelgoed begon te gooien. Het was overduidelijk dat deze ouders nog in het proces van 'samen ouders leren worden' zaten. Tegen het peutertje zei ik toen: "Jij bent ook boos en je papa en je mama praten boos en met harde stemmen. Weet je wat er aan de hand is? Ze willen beiden een goede papa en mama voor je zijn. Maar ze zoeken nog naar de beste manier. Daarover praten wij...."

Elke ruzie heeft een andere oorzaak. Hoe los jij het op? Heb je een voorbeeld?

Hoi Paulien,

Grappig die speltaal van de peuter! Dat is vaak zo'n waardevolle *port of entry* tijdens gesprekken: altijd blijven opletten wat het kleintje doet met zijn lijf, spullen of speelgoed. Ik vraag me dan direct af of er thuis ook weleens met spullen wordt gegooid. Ik probeer als eerste stap maar eens te beschrijven wat de regulerende functie van bepaald gedrag is. Met spullen gooien kan soms even opluchten als er veel spanning is. Ik was laatst nog betrokken bij een gezin met slaapproblemen, waar moeder tegen alle betrokken zorgverleners had verteld dat ze fikse relatieproblemen had en dat vader haar emotioneel bedroog. Tijdens het huisbezoek hoorde ik het 3-jaar oude peutertje aan zijn vader vragen: 'Ben je er morgenochtend nog?' 'Tuurlijk' had vader gezegd. Later checkte ik deze uitspraak bij

Er bestaat geen vast stramien voor het verlenen van hulp aan jonge kinderen en hun ouders. Het is telkens weer een combinatie van kennis en ervaring. Veelal onbewust speelt ook de eigen kindertijd van hulpverleners een rol. In een tweeluik reflecteren Marilene de Zeeuw en Paulien Kuipers op een mix van aspecten die aan bod kunnen komen.

Paulien Kuipers

is GZ-psycholoog K&J psycholoog en supervisor/ opleider, is oprichter en voormalig directeur van stichting kinderleven. Van haar hand is het boek 'Eerste hulp bij hechting'.

ouders. Bleek dat eigenlijk alle gezinsleden hoopten dat vader niet weg zou gaan en hier angstig over waren. Ik was tijdens de kennismaking al begonnen om de spanningen tussen ouders samen te vatten naar deze baby, die daar aandachtig naar luisterde. Vervolgens deed ik voor hoe mijn baby-pop onder het fleecedekentje diverse keren huilend wakker werd en hard om zijn vader en moeder riep. Ik kreeg een enorm dikke smile van deze bijna-dreumes. Tijdens het volgende contactmoment heb ik moeder geholpen om haar zoontje met taal naar bed te gaan brengen. Te vertellen wat er was gebeurd die dag en zijn gevoelens te erkennen. Hij ging vervolgens lekker slapen.

Dit is dus opnieuw een voorbeeld dat het waardevol is om het jonge kind te betrekken: ze geven je informatie, ze leggen met de taal van hun spel of gedrag de problemen net zo goed op tafel. Doordat ze erbij zijn heb je ook kansen om direct ouders te helpen met repareren.

Mee eens Marilene,

Kinderen krijgen inderdaad veel mee van ruzies en spanningen. Dat is

'Het is belangrijk geen ruzie-oplosser te zijn maar een ruzie- begrijper'

genoeg reden om ze bij gezinsgesprekken te laten zijn, zeker als het opvoedingszaken betreft. Ik ontmoet veel ouders die om allerlei redenen ruzie maken. Maar zijn het ruzies die te maken hebben met de partnerrelatie, dan vertel ik kinderen dat ik hun ouders ga helpen in vrede met elkaar te leven en voer ik de partnergesprekken zonder aanwezigheid van het kind. Het is namelijk niet aan kinderen om mee te denken over een diepe ruptuur in het partnerverbond. Wel bespreek ik met ouders dat samen ruziemaken in het bijzijn van de kinderen *not done* is. Daarom zie ik ouders in principe in de eerste periode tweemaal per week, zodat de conflicten in een sessie aandacht kunnen krijgen en bewaak ik met hen of zowel vader als moeder vrij kunnen zijn in hun omgang met de kinderen. Dat is zelfs een voorwaarde voor partnerrelatiegesprekken voor mij.

Ouder-conflicten kunnen bovendien ruzies betreffen na een scheiding: over

de omgang, de invulling van het ouderschap etc. Daar valt veel over te zeggen, elke casus vraagt om een aanpak 'op maat'. Kunnen ouders elkaar niet meer luchten of zien, dan zijn gesprekken van de ouders ieder apart met het kind van belang, met dezelfde inhoud. Wil één van de ouders niet dat het kind de andere ouder ontmoet, dan wordt het belangrijk om goede woorden met en voor het kind te vinden over de situatie zodat het verder kan met zijn leven. Want kinderen worden vaak door de hulpverlening in de wachtstand gezet: "We wachten op een rapport van de kinderbescherming, een reeks oudergesprekken, een uitspraak van de rechter, etc".

Hoe dan ook: in elke casus geldt dat kinderen maximaal deelgenoot zijn in conflicten thuis. Dat er dus altijd naar hen geluisterd mag worden en hulp geboden wordt met tekst, uitleg en bemoediging. ●